

NATURWISSENSCHAFTLICHER ANZEIGER

der allgemeinen Schweizerischen Gesellschaft für die gesammten
Naturwissenschaften.

Den 1. Juny

No. 12.

1818.

CREPIDES HELVETIAE

accuratius determinatae per Alb. Hallerum fil.

In Historia Plantarum Delphinatus III. 146., libro observationibus novis et subtilibus ornato plurimis, monet Villarsius, errorum confusio- nisque in operibus botanicorum causam, praesertim in speciebus generis naturalis ideoque cautius determinandis, in eo positam esse, quod regio eadem, non omnes, sed plures tantum species generis cujusdam alat, omnibus autem notae quaedam communes sint, praeter genericas, et quod habitus, divisio caulis, foliorum figura, aliaeque notae spectabiles plurimum variant, pro situ plantae vario, immo in uno et eodem individuo pro eorum situ relativo. Hujus confusionis specimina vidimus in *Anchusis*, tot variisque plantis pro officinali venditatis, in *Crepidibus*, cum Itali Cr. *setosam*, Villarsius *taraxacifoliam* pro Cr. *teetorum* L. habuerint. Beata vero patria, in media quasi Europa sita, plantas diversissimarum alit regionum, atque quasi terminum sistit plurimum, v. gr. Hungaricae *Geranium divaricatum*, *bohemicum*, *Sisymbrium pannonicum*, *Astragalus exscapus*, ad occidentem Helvetiae nusquam occurrunt, uti *Phleum commutatum*, *Potentilla glacialis*, *Saxifragae* quaedam ad orientem. *Crepidis* genus Europae proprium pene, et Helvetia species plures fert quavis fere alia ditione; nam terminus orientalis est Cr. *taraxacifoliae*, occidentalis *globiferae*, septentrionalis *setosae*, australis *teetorum*. His motus per multos abhinc annos huic generi, et Hieraciis operam et studium impendi.

Antiquiores botanici quasdam habent species; genere vero non constituto, ad Hiera-

cium genus referebant. Nec icones, nec descriptiones magni sunt momenti, quoniam in notis maxime variabilibus, ut folia, divisio caulis, attentis, constantes neglexere. Vaillantius primus eas in genus, *Hieracioïdes* dictum, coëgit, Linnaeus postea, talia improbens nomina, denominatione abs planta alii generis, ejusdem tamen familiae, mutuata, *Crepidis* nuncupavit. Moenchius, qui in Methodo plurima discerpserit genera, et hoc in duo partitus est, caractere a prolongatione seminis ducto, quem postea Candollaëus sequutus est. Ejusmodi autem character nimis exilis videtur ad dividendum genus, bonum ceterum, nec numerosum, habituque communi junctum. Mihi is tantum pappus juste recteque stipitatus dicitur, qui stipiti proprio, in apice seminis quasi articulato, demum ab illo sponte solubili et cum illo avolante, insidet ut in *Taraxaco*, *Chondrilla*, in *Barkhausia* vero Moenchii, integumentum seminis, valde attenuatum, sed sulcos, costasque denticulatas suas tamen servans, longius ultra embryonem continuatur.

Char. gen. Calyx calyculatus multiflorus: Squamis interioribus simplici serie, exterioribus multo minoribus, totis ab interioribus solutis, fabricae diversae, patulis, seu reflexis, post anthesin cito marcescentibus, immo deciduis. Receptaculum alveolatum, nudiusculum, aut pilosum, limbo alveolorum ciliato. Pappus sessilis.

Habitus. Radix fusiformis, aut fibrosa, annua aut biennis. Caulis striatus s. sulcatus, absque laesione semper erectus, divisus aut ramosus; folia oblonga, nervis pinnatis, multifarie pinnatim divisa, aut dentata tantum, caulinis amplexicaulibus hamatis s. sagittatis, basi foliorum utrinque infra insertionem prolonga-

Caulis i. pube rarâ adpersus, ramosus, floribus fastigiatis. Folia radicalia in plantis spontaneis minus alte divisa, saepius repando-dentata: caulina similia, aut basi laciniis aliquot lienaribus. Radix fusiformis inodora. Planta facilius abs congeneribus distinguenda, quam notis gravibus designanda; diversis annis, diverso situ semper se calycibus cylindricis, foliis cauloque multo rarioribus pilis adpersis, minus divisis distinguebat.

B. *Crepides* Dec. seminibus non vel parum ultra embryonem attenuatis, glabris aut scabris.

1. *Receptaculis pilosis floribus plantisque majoribus.*

6. *Cr. biennis*, caule paniculato foliis hirsuto-scabris runcinato-pinnatifidis, lobis antice dentatis, calyce nigro-muricatis, seminibus longis, multisulcatis, laevibus. L. Hall. Enum. 750. n. 3. Hist. n. 31. Lachenal Diss. n. 8. Gärtn. t. 158.

In pratis, herbosis. ♂ V. VI.

Caulis solitarius, rectus, 2—4'. basi hirsutus. Folia saturate viridia, pinnulis s. laciniis late-lanceolatis, recurvis: etiam caulina. Flosculi citrini concolores. Flores prioribus fere majores, exceptâ *alpind.* Calycis squamae exteriores ovato-lanceolatae interiores duplo triplo-ve saltem majores, setis nigris hispidae, tomento parco. Fortioribus lentibus denticulos seminum non conspicere valui, quos Schkuhrius pingit t. 222.

7. *Cr. globifera*, calycibus post anthesin globoso-conniventibus, pedunculis incrassatis, seminibus marginalibus incurvis, centralibus rectis, sub fusiformibus, costatis, laeviusculis. *Cr. Dioscoridis* Lachenal Diss. n. Schkuhr. t. 222. De Cand. Jc. rar. t. 18.

In planiori, mitiori Helvetiâ, Germaniae contermina. ☉ VII. VIII.

Caulis 2''. apice in pedunculos plerumque simplices divergentes divisus, scabriusculus. Folia radicalia pinnatifida, caulina oblonga, sinuato-dentata, basi incisa quoque auriculis s. hamis brevibus. Calycis squamae exteriores valde inaequales, apice sphacelatae, inte-

riores toto dorso albo-tomentosae, carinâ pilis-capitis hispida fulvis, eis 2-plo, triplo longioribus. Flosculi extus pallidiores rubro-vittati. Semina fusca, in Schkuhrii icone citatâ breviora pinguntur, costis paucioribus, in alas expansis, quod in meis non ita se habet. Cum valde incertum sit, hanc speciem non Linnaei *Cr. Dioscoridis* esse, nomen mutare satius duxi.

2. *Receptaculis nudiusculis, non pilosis, plantis floribusque minoribus glabriusculis.*

8. *Cr. tectorum*, foliis cauleque glabriusculis, seminibus fusiformibus, sulcatis costatis, costis serrulato-scabris „pappo calycem superante“ *Treviranus* L.

α. Foliis runcinato-pinnatifidis, aut repando-dentatis, caulinis lanceolatis, basi incisis:

β. Foliis plerumque integerrimis, oblonge linearibus elongatis, glabris, auriculis brevissimis. Gmelin sib. II. T. XI. Hall. 31. β? In Icone Gmelini flores nostrâ majores, sed folia et habitus bene.

α. Hinc inde, sed rarior

β. in glareis torrentum alpium austrum spectantium. ☉? VII.

Caulis 1'. Folia tenella, laete virentia sicca subpellucida, caulina magis ad lanceolatam figuram accedunt, quam in aliis speciebus. Calyces subcylindrici, squamis interioribus toto dorso hispidis, setis capitatis viridi-nigris, et fulvis, intermixtis pilis albis adpressis crispo-contextis, quae etiam in pedicellos transeunt: exteriores lineares, fulvellae, subinde setulosae, 4-plo breviores. In β folia longiora, caulis altior, fere crassior, ita ut specie distinxissem, ni calyces et semina omni puncto similia essent: nam hic, mutatio in folia angusta integerrima, non abs impedito laeto vegetationis progressu oriri potest, cum planta ceterum habitior fit. Synonymon Linneanum huc traho, quia Smith in Fl. Brit. semina crenulata dicit.

9. *Cr. virens*, foliis cauleque glabriusculis, seminibus subcylindricis laevibus, sulcis nullis, costis pallidioribus, triplo angustioribus quam intervalla „pappo calycem vix excedente“ *Treviranus*. L. Hall. Enum. 751. n. 4. Hist. n. 33. Lachenal. Diss. n. X. var. 2da.